

Nâng cao hiệu quả xây dựng trường học hạnh phúc ở các cơ sở giáo dục tỉnh Hà Tĩnh

Nguyễn Thị Anh Tuyết*

*ThS. Trường Đại học Hà Tĩnh

Received: 16/12/2023; Accepted: 26/12/2023; Published: 05/01/2024

Abstract: Building a happy school is always the concern of the whole society. So how to improve the efficiency of building happy schools? The article presents the current situation of building happy schools from that proposes measures to improve the effectiveness of building happy schools in Ha Tinh province

Keywords: The current situation of building happy schools, measures to improve efficiency, Ha Tinh

1. Đặt vấn đề

Việc tạo ra môi trường học tập tích cực, thân thiện tiến đến mục tiêu “Trường học hạnh phúc- Thầy cô hạnh phúc- HS hạnh phúc” là khát vọng mà toàn xã hội đã và đang hướng tới. Xuất phát từ những yêu cầu thực tiễn của giáo dục, Công đoàn Giáo dục Việt Nam đã ban hành Kế hoạch số 102/KH-CĐN ngày 02/4/2019 về nâng cao năng lực ứng xử sư phạm, đạo đức cán bộ, nhà giáo đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới hướng tới xây dựng Trường học hạnh phúc (THHP).

Nhận thức rõ vai trò quan trọng của việc xây dựng THHP, Sở GD&ĐT đã ban hành quyết định 1169/QĐ –SGDĐT ngày 17/10/2022 về bộ tiêu chí tạm thời về THHP trong các cơ sở giáo dục trên địa bàn tỉnh Hà Tĩnh. Trên cơ sở phân tích thực trạng xây dựng THHP, bài viết đề xuất các biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả của việc xây dựng THHP ở tỉnh Hà Tĩnh hiện nay.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Quan điểm về hạnh phúc và trường học hạnh phúc

2.1.1. Hạnh phúc là gì?

Hạnh phúc là một khái niệm có nguồn gốc từ tiếng Hy Lạp cổ (Euxia) biểu hiện trình độ tự duy của con người được dùng một cách phổ thông, thể hiện trong ngôn ngữ của các dân tộc khác nhau trên toàn cầu. Có nhiều định nghĩa về hạnh phúc.

C.Mác cho rằng: Hạnh phúc tương đồng, cùng cấp độ với khái niệm tự do; “Người hạnh phúc nhất là người đem đến hạnh phúc cho nhiều người nhất”. Các nhà Triết học và Tâm lý học: Hạnh phúc là một cảm xúc bậc cao, chỉ có ở loài người, nó mang tính nhân bản sâu sắc và thường chịu tác động của lý trí. Hạnh phúc gắn liền với quan niệm về niềm vui trong cuộc sống;

Theo Từ điển tiếng Việt: Hạnh phúc là trạng thái sung sướng vì cảm thấy hoàn toàn đạt được ý nguyện hoặc có hạnh phúc, được hưởng hạnh phúc; Từ điển Bách khoa toàn thư Việt Nam định nghĩa: Hạnh phúc là khái niệm chỉ trạng thái con người thỏa mãn với cuộc sống đầy đủ và có ý nghĩa của mình; Từ điển Bách khoa: Hạnh phúc là một trạng thái cảm xúc của con người khi được thỏa mãn một nhu cầu nào đó mang tính trừu tượng. Hạnh phúc là một cảm xúc bậc cao, được cho rằng chỉ có ở loài người, nó mang tính nhân bản sâu sắc và thường chịu tác động của lý trí.

Tổ chức Liên Hợp Quốc (UN) cho rằng: Hạnh phúc là một trong những quyền cơ bản của con người và lấy ngày 20 tháng 3 hàng năm là “Ngày Quốc tế hạnh phúc”.

2.1.2. Trường học hạnh phúc

THHP là nơi thầy cô, HS cũng như phụ huynh đều cảm thấy hạnh phúc trong quá trình dạy và học. Là nơi tình yêu thương giữa các nhà giáo, giữa thầy và trò, giữa HS với nhau được trân trọng và bồi đắp hàng ngày.

THHP phải là nơi an toàn cho các hoạt động dạy và học của thầy trò, không tồn tại cách hành xử bạo lực, không diễn ra các hành vi phi đạo đức. Bên cạnh truyền thụ kiến thức, kỹ năng, thái độ cho HS, trường còn chú trọng giáo dục bồi đắp tâm hồn đẹp cho các em. Mọi xúc cảm riêng biệt, cá tính sáng tạo của thầy và trò phải luôn được tôn trọng, không bị áp đặt một cách máy móc, rập khuôn theo phương cách giáo dục xưa cũ lỗi thời, lạc hậu.

Theo UNESCO (2014): THHP là môi trường chú trọng giảng dạy không chỉ giới hạn ở những điều HS cần và thiếu mà còn phải hỗ trợ các em phát huy tối đa mọi tiềm năng, đặc biệt là niềm hăng say học tập.

THHP là nơi không có bạo lực học đường, không

có hành vi vi phạm đạo đức nhà giáo, không có những hành xử xúc phạm danh dự, nhân phẩm, thân thể nhà giáo và HS; là nơi thầy cô và HS vui sống trong sẻ chia, cảm thông và yêu thương nhau; nơi đó cũng là mái nhà chung mà mỗi ngày GV và HS đến trường là một niềm hạnh phúc

Như vậy, có thể thấy THHP là một môi trường giáo dục lý tưởng. Một môi trường mà cả GV và HS có cơ hội phát triển toàn diện.

2.2. Đặc điểm của một trường học hạnh phúc

UNESCO đã đưa ra mô hình “THHP (tên tiếng Anh: Happy School)” xoay quanh 3P: People (con người), Process (Hệ thống), Place (Môi trường).

2.2.1. People (Con người): Để có một THHP thì cần chú trọng xây dựng những giá trị nhân văn và những chuẩn mực hành xử tích cực giữa người với người. Cụ thể là giữa GV với HS, giữa HS với HS, giữa GV với GV, giữa GV với ban giám hiệu nhà trường, giữa GV với phụ huynh.

2.2.2. Process (Hệ thống): Các quy trình, chính sách, hoạt động... được thiết kế để vận hành ngôi trường hợp lý.

2.3. Thực trạng xây dựng THHP ở tỉnh Hà Tĩnh

Thời gian qua, thực hiện các chủ trương của Bộ GDĐT, UBND tỉnh và hướng dẫn của Công đoàn Giáo dục Việt Nam, ngành GDĐT Hà Tĩnh đã chỉ đạo, hướng dẫn các cơ sở giáo dục tích cực triển khai xây dựng THHP. Từ năm học 2019-2020, triển khai thí điểm tại trường Tiểu học thị trấn Đức Thọ (huyện Đức Thọ). Năm học 2020-2021, nhân rộng tại các trường học của TP Hà Tĩnh và là một trong các mục tiêu trọng tâm của nền giáo dục Hà Tĩnh trong năm học 2022 – 2023, nhằm xây dựng môi trường giáo dục nhân văn, thân thiện, mang lại những giá trị tích cực cho thầy và trò.

Sở Giáo dục và Đào tạo (GDĐT) Hà Tĩnh vừa tổ chức lễ phát động phong trào “Thi đua xây dựng trường học hạnh phúc” và đã thông qua kế hoạch triển khai xây dựng THHP và quyết định ban hành bộ tiêu chí tạm thời về THHP trong các cơ sở giáo dục trên địa bàn Hà Tĩnh.

Giám đốc Sở GDĐT Hà Tĩnh đã ban hành quyết định thành lập Ban chỉ đạo xây dựng THHP trong các cơ sở giáo dục với Trưởng ban là Giám đốc Sở GDĐT, các Phó trưởng ban là các Phó Giám đốc và Chủ tịch Công đoàn Giáo dục Hà Tĩnh, các Ủy viên là các trưởng phòng và tương đương thuộc Sở GDĐT, trưởng phòng GDĐT các huyện, thị xã, thành phố. Ban chỉ đạo có trách nhiệm chỉ đạo, hướng dẫn các đơn vị, cơ sở giáo dục tổ chức thực hiện xây dựng

trường học hạnh phúc; thực hiện tốt công tác phối hợp giữa Công đoàn với chính quyền địa phương tham gia triển khai xây dựng THHP đảm bảo theo đúng quy định và đạt hiệu quả.

Ngành GD&ĐT đặt mục tiêu năm học 2022-2023 có 100% các cơ sở giáo dục triển khai thực hiện kế hoạch xây dựng trường học hạnh phúc. Năm học 2023-2024 có 5% cơ sở giáo dục đạt tiêu chuẩn trường học hạnh phúc; từ năm học 2024-2025 trở đi, phần đầu mỗi năm học có thêm ít nhất 10% cơ sở giáo dục đạt tiêu chuẩn.

2.4. Biện pháp nâng cao hiệu quả xây dựng trường học hạnh phúc

2.4.1. Tiếp tục nâng cao nhận thức của toàn xã hội về việc xây dựng trường học hạnh phúc

Việc xây dựng THHP là việc làm cần thiết hiện nay. Chúng ta cần thực hiện một số biện pháp như:

1) Tuyên truyền nâng cao nhận thức cho toàn xã hội về việc xây dựng THHP như là trách nhiệm, nghĩa vụ của mỗi người;

2) Xây dựng nhiều chương trình, phóng sự, tọa đàm về việc xây dựng trường học hạnh phúc;

3) Có nhiều bài viết, bài báo, các cuộc thi về vấn đề xây dựng THHP trên cơ sở của việc phân tích bài viết dưới nhiều góc độ và quan điểm của các chuyên gia.

2.4.2. Xây dựng lớp học hạnh phúc

Để xây dựng được các lớp học hạnh phúc nhà trường cần phải thực hiện tốt các tiêu chí sau:

1) Là nơi HS cảm nhận được hạnh phúc. Các em không chỉ được tiếp thu kiến thức, mà còn vui chơi, giải trí, tự do thể hiện tư duy, năng lực cá nhân và kỹ năng sáng tạo theo đúng tâm sinh lý lứa tuổi của mình.

2) Là nơi không có bạo lực học đường, không có hành vi vi phạm đạo đức nhà giáo, không có những hành xử xúc phạm danh dự, nhân phẩm, thân thể nhà giáo và HS. THHP là nơi thầy cô và HS học tập và vui sống trong sự cảm thông và yêu thương nhau. HS được thầy cô tôn trọng sự khác biệt, thấu hiểu, chia sẻ khó khăn và hỗ trợ mọi phương diện.

3) Là mái nhà chung mà mỗi ngày GV và HS đến trường là một niềm hạnh phúc.

4) Là nơi bên cạnh việc lưu tâm truyền thụ kiến thức, kỹ năng, thái độ cho HS, còn chú trọng giáo dục cảm xúc cho các em. Mọi xúc cảm riêng biệt, cá tính sáng tạo của thầy và trò được tôn trọng, chứ không bị áp đặt một cách máy móc, rập khuôn.

5) Lớp học hạnh phúc được tạo nên bởi các hành vi chuẩn mực của thầy, cô giáo có đạo đức trong

sáng, yêu nghề, tận tụy.

2.4.3. Xây dựng môi trường hạnh phúc

Một THHP có 3 tiêu chí quan trọng, có tính cốt lõi là: Yêu thương, an toàn và tôn trọng. Lấy cảm hứng từ mô hình “Happy School” của UNESCO, mô hình “Trường học hạnh phúc” được Bộ Giáo dục và Đào tạo triển khai từ năm 2019 và nhanh chóng được nhân rộng trong nhiều cơ sở giáo dục trên cả nước. Muốn xây dựng môi trường hạnh phúc, cần:

1) Thiết kế trường học thân thiện với thiên nhiên, đây là nhân tố quan trọng góp phần kiến tạo môi trường nhà trường xanh, sạch, trong lành và tốt cho sức khỏe;

2) Thiết kế phòng học, phòng làm việc, khu vệ sinh, nhà thể chất, sân chơi đa năng đảm bảo các điều kiện theo tiêu chuẩn quy định, đảm bảo an toàn, phòng chống tai nạn thương tích;

3) Tiếp tục duy trì mô hình “Nhà vệ sinh thân thiện”, mô hình “Không để thùng rác trong khu vực lớp học, phòng học.”, mô hình “Không sử dụng túi ni lông, đồ nhựa dùng một lần trong trường học” đạt hiệu quả. Đặc biệt, nhà trường đã xây dựng “Thư viện thân thiện” với những trang thiết bị hiện đại, trang trí đẹp mắt, có nhiều góc đẹp cho HS đọc sách, sáng tạo những sản phẩm thu hoạch sau giờ đọc.

2.2.4. Xây dựng đội ngũ Thầy, cô giáo hạnh phúc

GV là một yếu tố quan trọng của việc xây dựng trường học hạnh phúc. Cho nên, BGH nhà trường cần:

1) Luôn lắng nghe, tôn trọng ý kiến phản hồi của GV, nhân viên, phụ huynh, HS. Đồng thời, động viên, khuyến khích họ trình bày ý kiến nguyện vọng, chia sẻ góp ý thẳng thắn trên tinh thần xây dựng hoặc có thể đóng góp ý kiến qua “Hòm thư góp ý” được đặt tại công trường;

2) Hiệu trưởng phải là người không ngừng tư duy, đổi mới, sáng tạo trong mọi hoạt động, gương mẫu, đi đầu trong công việc, quyết tâm trong hành động;

3) Động viên, khuyến khích GV học tập nâng cao trình độ chuyên môn, rèn luyện tác phong sư phạm;

4) Nhà trường cần tôn trọng tinh thần tự chủ, sáng tạo trong giảng dạy, học tập của thầy và trò, đảm bảo các điều kiện vật chất cho hoạt động dạy và học, tích cực hỗ trợ thầy cô về kỹ năng quản lý, kỹ năng nghề nghiệp và đảm bảo môi trường làm việc tích cực, mô phạm, an toàn;

5) Đảm bảo các điều kiện vật chất cho hoạt động dạy và học, tích cực hỗ trợ thầy cô về kỹ năng quản lý, kỹ năng nghề nghiệp và đảm bảo môi trường làm việc tích cực, mô phạm, an toàn;

6) Nhà trường và Công đoàn luôn quan tâm, chia sẻ, động viên, hỗ trợ GV, nhân viên có hoàn cảnh khó khăn, phối hợp tổ chức cho cán bộ, GV, nhân viên tham quan, du lịch hàng năm.

2.4.5. Xây dựng mối quan hệ chặt chẽ giữa gia đình, nhà trường và xã hội

Việc tạo ra một ngôi trường hạnh phúc phụ thuộc vào mối quan hệ chặt chẽ giữa nhà trường, HS và phụ huynh thể hiện ở việc:

- Nhà trường luôn phối hợp và hợp tác hiệu quả với cha mẹ HS, cộng đồng địa phương và các lực lượng liên quan trong việc xây dựng trường học hạnh phúc

- Nhà trường tổ chức các buổi tọa đàm, các hoạt động ngoại khóa về các chủ đề THHP để giúp phụ huynh hiểu sâu sắc hơn về giá trị của việc góp phần tạo nên những giá trị hạnh phúc;

- Gia đình nhận thức sâu sắc về việc xây dựng bầu không khí tâm lý hạnh phúc bằng việc các thành viên luôn yêu thương, gắn bó, quan tâm, chia sẻ lẫn nhau để các con luôn được sống trong tình yêu thương và lan tỏa tình yêu đó đến trường học;

- Luôn nêu gương các tấm gương điển hình tiên tiến của các cá nhân có nhiều thành tích và các hoạt động giúp cộng đồng để góp phần xây dựng xã hội hạnh phúc.

3. Kết luận

Xây dựng THHP là một hành trình dài nhằm tăng cường xây dựng văn hóa ứng xử trong các cơ sở giáo dục; tạo chuyên biến trong cán bộ, GV, nhân viên và HS nhằm phát triển năng lực, hoàn thiện nhân cách, lối sống, văn hóa, nâng cao chất lượng giáo dục đào tạo. Mô hình xây dựng “Trường học hạnh phúc” đã bước đầu tạo chuyên biến trong nhận thức và hành động của cả thầy và trò, góp phần nâng chất lượng giáo dục toàn diện trong trường học.

Tài liệu tham khảo

1. Nguyễn Thị Thu Hà (2021), “Xây dựng trường học hạnh phúc” – Mục tiêu hướng đến của nhiều trường học Việt Nam trong bối cảnh hiện nay, Lý luận chính trị và truyền thông.vn;

2. Mai Hoàng (2022), *Xây dựng THHP – Một nhiệm vụ của giáo dục*, Lao dong.vn;

3. Đỗ Nhung (2023), *Xây dựng “Trường học hạnh phúc” với yêu thương, an toàn và tôn trọng*, thai nguyentv.vn;

4. Phan Duy Nghĩa (2022), *Ban hành bộ tiêu chí xây dựng trường học hạnh phúc*, Phòng Giáo dục đào tạo Hà Tĩnh; Hà Tĩnh,